

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA
FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA INFORMACIÓ
Departament de Periodisme Escrit
Curs 1981-1982

Programa de
PERIODISME ESPECIALITZAT:
Informació Internacional
(cinquè curs)
Professor: Santiago Ramentol

A.- PROGRAMA

I.- Introducció

1. La creixent complexitat del fenomen informatiu
2. La informació en el futur.
3. La responsabilitat del periodista davant la societat. Necessitat d'una formació científica. Normes de conducta professional.
4. La formació especialitzada. La formació integral. La formació permanent.
5. Etiologia de l'especialització. La professionalització.
6. El periodisme especialitzat. Característiques generals. Notes diferencials, tipologia i models.
7. Les àrees. Els blocs. Els temes. La crisi dels gèneres davant la pressió dels continguts.
8. Elecció i accés a la informació especialitzada.
9. La informació i els grans interrogants de l'home del segle XX.
10. Ciència i informació: història, economia, política, antropologia...

II.- Periodisme especialitzat en Informació Internacional

11. Característiques generals. Notes diferencials. Tipologia i models. De la temàtica general a l'especialitzada. Naixement, continuïtat i ruptura dels models.
12. Les ciències de les Relacions Internacionals i la informació. Història, periodisme i prospectiva.

13. Els fenòmens contemporanis i el seu tractament als mitjans de comunicació. Anàlisis de la crisi.
14. El present, objectiu de la informació.
15. La investigació científica del futur.
16. La comunicació en la societat internacional. Estructura internacional de la informació. Països desenvolupats versus perifèria.
17. L'eco-sistema informatiu. Orígens i desenvolupament del sistema internacional de la informació. Envers un nou ordre internacional. Alternatives.
18. Comunicació i societat. La dimensió històrica. La dimensió actual. La dimensió internacional.
19. Comunicació i canvi social. Informàtica i informació. El rol de la nova tecnologia. Intentos de control de la informació.
20. La comunicació, avui. Mitjans. Infra-estructures. Integració- diversificació. Concentració. Inter-accions. Disparitats.
21. Desequilibris en el món de la informació. Defectes en la circulació dels missatges. Democratització de la comunicació. Imatges del món. El públic i l'opinió pública.
22. El quadre institucional. Polítiques de comunicació. Recursos materials.
23. La investigació de la comunicació. La necessitat d'investigar. Envers un programa internacional d'investigacions sobre la comunicació.
24. La comunicació del demà. Conseqüències socials.
25. Política i comunicació. Els mitjans d'informació i les imatges que l'home té de la societat. Comunicació i política comparades. L'acte polític i la informació.
26. La biosfera política. La comunicació i el funcionament dels sistemes polítics. El canvi en la política i la informació.
27. El concepte de Relacions Internacionals: diversos punts de vista. Objecte i models d'anàlisi de les Relacions Internacionals en els mitjans de comunicació. Mètodes informatius.
28. El medi internacional i la informació: factors i actors. El sistema internacional: funcionament a partir de l'anàlisi dels mitjans de comunicació.
29. El paper de la informació en les Relacions Internacionals. El llenguatge en la informació internacional. El llenguatge en les Rela-

cions internacionals: models i anàlisi.

III.- L'organització de l'espai informatiu

30. Organització i compartimentació de la secció de Relacions Internacionals. Subespecialitzacions segons àrees i temes.
31. Subespecialitzacions segons el treball periodístic i els gèneres: el redactor de taula, el corresponçal, els enviats especials, el corresponçal de guerra, l'editorialista, el comentarista, el col·laborador ocasional, el repòrtes "free lancer", l'assagista.
32. Diferència entre premsa diària i no diària. Premsa especialitzada. Models. La ràdio. La televisió: el poder de l'imatge.
33. Anàlisi i redacció. Els gèneres dins el marc de la informació especialitzada en Relacions Internacionals.
34. Exigències del mitjà: segons el lector, ideologia, temps, espai.
35. L'estil. Existeix un estil propi?. Estil informatiu i estil de sol·licitació d'opinió. Nous estils. L'elecció de l'estil.
36. Aportacions científiques al periodisme especialitzat en Relacions Internacionals. Aportacions de la Història. Aportacions de les Ciències Socials. Mètodes i categories d'anàlisi.
37. El periodisme d'investigació dins el marc de les relacions internacionals. Fonts de documentació.

IV.- Anàlisi comparatiu dels mitjans.

38. Les relacions internacionals en els M.C.S. catalans, espanyols i estrangers. Models d'anàlisi polític.
39. Anàlisi comparat dels models i dels textos sobre temes d'actualitat, segons la perspectiva ideològica, geo-política i les exigències del mitjà.
40. Els grans mitjans impresos: Le Monde, The New York Times, The Times, The Guardian, Il Corriere della Sera, Pravda, La Vanguardia, El País, (...) Newsweek, Time, The Economist, Observer, Le Nouvel Observateur, L'Espresso, Der Spiegel, L'Espresso, Panorama, Cambio 16, El Món (...) La premsa d'Amèrica Llatina. La premsa del Tercer Món. Premsa especialitzada: Le Monde Diplomatique, Foreign Affairs, Politique Etrangère, Afrique-Asie, Jeune Afrique, Cuadernos del Tercer Mundo, Afers internacionals. Estudi detallat.

B.- BIBLIOGRAFIA BASICA

- ORIVE, Pedro y FAGOAGA, Concha: "La especialización en el periodismo". Madrid. Dossat, 1974.
- CLARK, W.: "El periodismo futuro en la comunicación de masas". Buenos Aires . Troquel.
- COPPLE, N.: "Un nuevo concepto de periodismo". México. Pax, 1968.
- SCHAFF, Adam: "Historia y verdad". Barcelona . Grijalbo, 1975.
- GONZALEZ , Nazario: "Periodismo e Historia contemporánea". Madrid. Universidad Complutense, 1978.
- MACBRIDE, Sean y otros: "Voix Multiples un seul monde". Documentation française- UNESCO. Paris, 1980.
- LOPEZ ESCOBAR, Esteban: "Análisis del nuevo orden internacional de la información". Eunsa. Pamplona, 1978.
- SCHILLER, H.I.: "El imperialismo USA en la comunicación de masas". Madrid. Akal, 1977.
- MATTELART, Armand: "Multinacionales y sistemas de comunicación". Siglo XXI Madrid, 1977.
- LOZANO BARTOLOZZI, P.: "El ecosistema informativo" ("Introducción al estudio de las noticias internacionales") Pamplona. Eunsa, 1974.
- LOZANO BARTOLOZZI, P.: "El ecosistema político" ("Teoría informativa de las Relaciones Internacionales"). Pamplona. Eunsa, 1976.
- Edwards, David: "Análisis de la política internacional". Buenos Aires. Paidós, 1970.
- DEUTSCH, Karl W.: "El análisis de las Relaciones Internacionales". Buenos Aires. Paidós, 1974.
- MERLE, Marcel.: "Sociología de las Relaciones Internacionales". Madrid. Alianza Universidad, 1978.
- COHEN, Bernard C.: "The Press and Foreign Policy". Princeton U. Press. Princeton, 1963.
- DUVERGER, Maurice: "Metodología de las ciencias sociales". Barcelona. Ariel.
- OSMAÑCZYK, E.J.: "Enciclopedia mundial de las Relaciones Internacionales y de las Naciones Unidas". México. Fondo de Cultura Económica.

C.- ORIENTACIO I EVALUACIO

A principi de curs, l'alumne podrà escollir un dels sistemes següents d'evaluació:

a) Evaluació continuada (per aquells alumnes que assisteixin regularment a classe, tant a les sessions teòriques com a les pràctiques) sobre les proves i exercicis que es vagin fent durant el curs. Aquesta evaluació es farà per trimestre.

b) Evaluació mitjançant exàmens trimestrals, orals o escrits, per aquells alumnes que no puguin assistir regularment a les classes. Les dates dels exàmens es faran públiques amb un mes d'antelació.

c) Per insuficiència o defecte de les anteriors evaluacions, l'alumne sempre conservarà el dret a presentarse a l'examen final. La data i hora seran fixades per la Secretaria de la Facultat.

NOTA: Es convenient que l'alumne, qualsevol que sigui el seu règim d'evaluació, desenvolupi un treball de camp a les oficines de premsa del CIDOB, Justícia i Pau, Associació de les Nacions Unides, Amnistia Internacional...

D.- OBJECTE DE L'ASSIGNATURA

La complexitat de la informació, la necessitat d'estudiar en profunditat els fenòmens polítics, econòmics i socials dins les diverses àrees temàtiques que abracen els mitjans de comunicació han imposat la figura del periodista especialitzat. L'especialització s'ha convertit així en la columna vertebral de la nova frontera informativa, a la premsa, a la ràdio i a la televisió.

Una de les grans àrees temàtiques es la de les Relacions Internacionals. L'expressió "Relacions Internacionals" inclou totes aquelles qüestions que transcendeixen el marc nacional i estatal, i engloba, en conseqüència, els estudis jurídic-comparatius, els lingüístics, els polítics, els geogràfics, els antropològics, els històrics, els econòmics, els sociològics i els informatius, entre altres. Totes aquestes matèries, per separat o en conjunt, aporten bases teòriques indispensables, que permetran al futur informador especialitzat analitzar en profunditat els fenòmens internacionals.

En el marc dels estudis de Ciències de la Informació, les Relacions Inter-

nacionals tenen una doble vessant: com matèria específica en el seu contingut teòric i com objecte de la informació . En aquest segon aspecte, s'obre un ample camp d'investigació, en molts casos sense explorar, en el que intervenen des dels estudis dels codis lingüístics (de documents, discursos, textos diversos, premsa...), els models d'anàlisi als mitjans de comunicació, hemerografia, fins les estructures internacionals de la comunicació. Actors, subjectes, missatges, codis, mitjans i audiències intervenen en aquest complex entramat comunicatiu a nivell internacional. El periodista especialitzat el deu conèixer per poder-lo interpretar.

En el marc estricte de la comunicació internacional, cal recordar que "l'indústria de la informació" s'ha convertit en una de les institucions més importants. Els grans mitjans d'informació utilitzen recursos humans, financers i materials que, considerats en la seva totalitat, poden representar una part quasi fonamental de l'economia d'un país.

Però, qui dirigeix i controla els sistemes d'informació? A quins interessos serveixen? De quins recursos disposen? Quina és la naturalesa de la seva producció? Quines necessitats satisfan? Quines són, en conjunt, les conseqüències finals del seu funcionament? Com reflecteixen els esdeveniments socials, econòmics i polítics i com els influeixen?

Per respondre a totes aquestes qüestions, cal emprendre un procés d'investigació motivat per dues consideracions predominants: abastar tots els aspectes del fenomen comunicacional, considerat en tota la seva globalitat; i situar l'estudi dels mitjans de comunicació, dels seus continguts i del procés comunicacional, en general, dins un marc que inclou la realitat social, política i econòmica.

Es a partir d'aquí que el periodista podrà aplicar els seus coneixements a la pràctica diària d'anàlisi de les Relacions Internacionals.

E.- SEMINARIS

- Periodisme especialitzat en informació militar.
- Periodisme especialitzat en economia internacional
- Periodisme especialitzat en Ciència.